VALTUUSTOALOITE
Rantasalmen kunta

Aloite Äänelän kauppiastalon säilyttämiseksi: Kumppanuus ja taloudellinen tuki rakennusperinnön ja paikalliskulttuurin turvaamiseksi

Me allekirjoittaneet Rantasalmen kunnanvaltuutetut esitämme, että Rantasalmen kunta ryhtyy aktiivisiin toimiin Rantasalmen keskustassa sijaitsevan historiallisen Äänelän säilyttämiseksi ja sen toiminnan jatkuvuuden turvaamiseksi, tekemällä virallisen kumppanuussopimuksen sekä osoittamalla kohteelle taloudellista tukea.

Perustelut:
Kauppias Nikolai Ivanoffin 1880-luvulla rakennuttama Äänelän entinen kauppatalo (Kylätie 56, 58900 Rantasalmi) on Rantasalmen kuntakeskuksen historiallinen sydän ja maakunnallisesti merkittävä suojelukohde. Se on yksi harvoista keskustan yli 100-vuotiaista puurakennuksista ja kuuluu Etelä-Savon maakuntakaavassa "Rantasalmen keskustan vanhat rakennukset" -aluerajaukseen.

Rakennushistoriallisilta piirteiltään säilyneellä talolla on merkittävyyttä kyläkuvan historiallisen kerroksellisuuden ja rakennetun ympäristön monipuolisuuden kannalta. Maakunnallisesti merkittävällä kohteella on rakennushistoriallisia, historiallisia ja maisemallisia arvoja. Äänelällä on poikkeuksellisen vahva side Rantasalmen kunnan omaan historiaan: rakennus on aikanaan toiminut muun muassa Rantasalon alakoulun laajennustilana, kunnanvirastona, kirjastona sekä suosittuna kuntalaisten kohtaamispaikkana. Äänelä ei ole vain staattinen muistomerkki, vaan elävä osa Rantasalmen vuosisataista identiteettiä, joka erottaa kuntamme edukseen muista alueen paikkakunnista. Talo on sen arvoinen, että laaja korjauskin kannattaisi jossakin vaiheessa tehdä. Onhan se ainoa kylänraitin alkuperäisasussa oleva 1800-luvun liikekiinteistö.

Viime vuosina kiinteistön omistaja, Etelä-Savon Rakennusperintöyhdistys ry, on tehnyt korvaamattoman arvokasta työtä puutalon pelastamiseksi. Talkoovoimin ja niukoilla varoilla on saatu tehtyä kriittisiä pelastustöitä, kuten rikkoutuneiden kattotiilien ja lahojen ulkoverhousosien vaihtoa sekä julkisivun huoltomaalausta. Äänelästä on lyhyessä ajassa muodostunut keskeinen paikalliskulttuurin areena erityisesti Eija Guttormsenin yksityishenkilönä koostaman *Rantasalmen vuosikymmenet* -kesänäyttelyn ansiosta. Samalla se on vakiinnuttanut paikkansa kunnassa suosittuna vierailukohteena. Kotiseutuyhdistys on ollut mukana toiminnassa ja hakenut vuosittain kunnalta avustusta näyttelyn valvojan palkkaukseen; muuten on toimittu talkoovoimin.

Äänelä tarjoaa aikamatkan 1940-1990-lukujen Rantasalmeen ja Suomeen sekä johonkin ajankohtaisaiheeseen. Kohde houkuttelee kuntaan matkailijoita, aktivoi vapaa-ajan asukkaita ja tarjoaa vakituisille asukkaille elävän kohtaamispaikan, mikä tukee suoraan Rantasalmen kunnan strategisia tavoitteita elinvoimaisuuden ja vetovoiman vahvistamisessa.

Kulttuuriperinnön säilyttäminen ei saa jäädä yksinomaan kolmannen sektorin harteille, varsinkaan, kun kyseessä on kiinteistö, joka on vuosikymmeniä palvellut suoraan kunnan omia tarpeita. Historiallisen puurakennuksen ylläpito on kuitenkin jatkuvaa ja kallista työtä.

Näyttelytoiminnan säilyttäminen ja jatkaminen, nousevat kustannukset ja juoksevat kiinteistökulut sekä julkisivun lopullinen loppuunsaattaminen vaativat taloudellisia resursseja, joita on mahdotonta kattaa pelkällä vapaaehtoistyöllä ja satunnaisilla pääsymaksuilla. Rantasalmi menettää korvaamattoman osan historiaansa, jos rakennuksen yllä- ja kunnossapito katkeaa resurssipulaan.

Edellä olevan perusteella **esitämme,** että Rantasalmen kunta:

1. **Käynnistää neuvottelut** Etelä-Savon Rakennusperintöyhdistys ry:n kanssa pitkäjänteisen ja ennakoitavan yhteistyömallin luomiseksi arvokkaan kulttuurihistoriallisen perinnön säilyttämiseksi.
2. **Osoittaa taloudellista tukea** Äänelän näyttelytoiminnan jatkamiseen, näyttelyn rakentamiseen ja avoinna pitämiseen.
3. **Sisällyttää markkinointiinsa** myös Äänelän ja sen näyttelytoiminnan, varsinkin nyt juhlavuoden lähestyessä.
4. **Hyödyntää Äänelän tiloja vastineena tuelle** kunnan omassa toiminnassa tilojen antamien mahdollisuuksien mukaan.

Äänelän säilyttäminen ja tukeminen on investointi Rantasalmen viihtyisyyteen, matkailuun ja kulttuurihistoriaan. Se osoittaa, että kunta arvostaa omia juuriaan ja tekee aktiivisia tekoja elinvoimaisen maaseudun ja vetovoimaisen kuntakeskuksen puolesta.

14.9.2026

Rantasalmella

Marja Riitta Linnaranta Hilkka Lappalainen